

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V. Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Patria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Holtágak halászati hasznosítása. Répássy Miklós. — Más országok a halászatért. fs. — Németbirodalmi szennyvíz-törvény. H. Gy. — A Mazuri tavakról. — Hazai és meghonosított salmonidáink. (Folyt.) Vutskits György dr. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Holtágak halászati hasznosítása.

Az eset, a melyből kiindulva e tárgyhoz hozzá akarunk szólni, tulajdonképp szerényen csak a „Kérdések és feleletek“ rovatában keresett helyet. Annyira a gyakorlatból fakadó azonban s oly közérdekű, hogy nem tartjuk feleslegesnek, ha kissé bővebben foglalkozunk vele s nagyobb teret szánunk rá.

Egy nagyobb tiszai holtágról van szó, a melyet birtokosa megfelelő üzem keretében akar halászatilag hasznosítani.

A holtmeder területe mintegy 220 kat. hold; abból 80 kat. hold nádas, a többi tiszta víztükrök. Félkörben hosszúkásan nyúlik el 100—300 m. szélességgel. Víz-mélysége 1—10 méter között váltakozik. A Tisza folyótól árvédelmi töltés választja el. Belvizek táplálják és egy nagyobb község 15 artézi kútjának vízfeleslege. Beleszolgál a község vágóhídjának levezetőcsatornája is.

A holtág vizét az ármentesítő társulat vízműveivel bizonyos mértékig le lehet szállítani.

A vízben a Tiszában is élő vadhalak: csuka-, süllő-, ponty-, harcsa-, keszegfélék stb. tenyésznek. A halnak a közeli vidék nagyon jó piacza.

A holtág halászati joga a halászatról szóló 1888. évi XIX. t.-cz. 3. §-a alapján igazolt. Ezt a halászati jogot a jelenlegi birtokos, mint a medernek legnagyobb részben tulajdonosa, nemrég vette meg szabadkézből 55,000 K áron attól a jogosulttól, a ki részére annak idején igazoltatott. Miután a holtág más halattartó vízzel nem áll oly összeköttetésben, hogy a halak egyikből a másikba átmelessenek, a törvény értelmében zárt víznek tekintendő. Két év óta nem halászták a holtágot.

A birtokos a holtágot, tekintettel a mostani zavaros viszonyokra, egyelőre csak 3 évre akarja bérbe adni, hogy aztán a békés állapotok bekövetkeztével rendszeres üzemű mesterséges halasgazdasággá alakítva azt át, esetleg hosszabb lejáratú bérletben értékesítse.

A hasznosításra két ajánlatot kapott.

Az egyik hosszabb időre szóló bérletre vonatkozik: 25, illetőleg 40 évre, azzal, hogy ajánlattevő a holtágon „mesterséges tógazdaságot“ rendez be. Az első 10 évre évenként 3400 K-t ajánl, vagyis a vételár 6°/o át, a következő 10 éven át évenként 4400 K-t, vagyis a vételi összeg 8 százalékát s az utolsó 5 évben 5500 koronát, vagyis 10 százalékát. Ha a bérletet további 15 évre meghosszabbítják, akkor erre a 15 évre évi 6000 K bért fizet. A bérlet lejártával a tógazdaságban addig létesített mindenféle építmény a birtokos tulajdonába megy át minden ellenérték nélkül. Ezek az építmények: a medernek medenczékre való osztása, teletetők, ivadéknevelő tó, szivattyúk stb.

A másik ajánlat egyelőre nem vonatkozik bérletre, hanem a holtágnak 3 éven át való kihalászására a birtokossal „társas viszonyban“. Ajánlattevő a kifogott hal bruttó jövedelmének $\frac{1}{3}$ részét engedné át a birtokosnak, vállalja azonban úgy a halászás, mint az értékesítés körüli összes teendők végzését s az azzal járó összes költségeket s gondoskodik bizonyos módon a kihalászott víz újra való népesítéséről is. Amennyiben az évi halfogás $\frac{1}{3}$ -ának eladási ára nem érné el a 3400 K-t, vállalkozó azt a birtokos javára ennyire kiegészíti. Feltételei ezzel szemben a következők: a birtokosnak kell odahatnia, hogy a víz a holtágból az ármentesítő társulat által lehetőleg kiszivattyúztassék, amennyiben pedig a halászat érdekében további szivattyúzás szükséges, annak költségeit $\frac{1}{3}$ részben a birtokos viseli. Szabad kezét kíván a maga részére, hogy a nádat a halászás érdekében kártalanítás nélkül kipusztíthassa. Végül a holtmeder népesítése céljából a behelyezendő ponty- és süllőivadék 90°/o-ának megtérítését kéri a kihalászott és értékesítésre kerülő mennyiségből. (A 3400 K évi jövedelmet azonban emellett is biztosítja a birtokosnak.) A népesítést a Tiszából (!) kifogott hallal szándékozik teljesíteni.

Ezenfelül még kiköti magának az ajánlattevő azt a jogot, hogy a holtágnak mesterséges ha astó á való átalakítására a 3 év letelte előtt javaslatot tehesen, a mely esetben a jogviszony közte és a birtokos között új szabályozást nyer, de a birtokosnak biztosított 3400 K évi jövedelem kevesebb nem lehet.

Mindezek után pedig az volna a kérdés, mitevő legyen a birtokos? Melyik ajánlat a kedvezőbb?

Az első ajánlat tehát 25, illetőleg 40 évi bérletre szól. A bérösszeg nagyságát illetőleg komoly észrevétel nem tehető az ajánlat ellen; az a bértárgy valódi értékének megfelelő jövedelmet mindenestre biztosítaná a község számára. Az ajánlat alapja azonban az, hogy bérlő „mesterséges tógazdaságot” rendez be. Evégből ajánlatában több pont alatt bizonyos oly munkálatok végzését helyezi kilátásba, a melyek a *vízjogi törvény* hatálya alá esnek. Az ajánlat realitása tehát el nem bírálható addig, míg ezekre a munkálatokra *rendszeres tervek* nem készülnek s az azok szerint való munkák engedélyezése jogerős hatósági határozatokkal biztosítva nincs. Minderre azért is szükség volna, hogy a bérbeadó birtokosnak különösen az ármentesítő társulattal való viszonyából folyó és a bérlő által érvényesíteni kívánt bizonyos kötelezettsége teljes határozottsággal körvonalazható legyen.

Ez az ajánlat tehát tárgyalás alapjául csak az esetben volna elfogadható, ha ajánlattevő a *mesterséges tógazdaságra vonatkozó terveket* bemutatná; a szerződés megkötéséről pedig mindenképp csak akkor lehetne szó, ha a vízjogi engedélyezési eljárás már jogerős befejezést nyert.

A második ajánlat egyáltalán nem vonatkozik bérletre, hanem a holtágnak 3 éven át való kihasználására a birtokossal való „társasági viszonyban”.

Ez az ajánlat tehát inkább megfelel a birtokos szándékainak, mert szintén 3 évi üzemre vonatkozik s ez alatt az üzemet a holtág mai állapotához s az adott viszonyokhoz alkalmazza.

A birtokos részesítését a kihalászott hal bruttó jövedelmének (eladási árának) $\frac{1}{3}$ -ára biztosítja, illetőleg legalább 3400 K-ra. Ezzel szemben az ajánlat egyik pontja szerint az *összes üzemi* költségeket viseli és a jövőre való tekintettel a holtág népesítéséről is gondoskodik.

Ha az ajánlatban további feltételek nem volnának, akkor a dolog rendben volna. Oly értelemben, hogy esetleg további alku során egész szabatosan megvolnának a szerződés feltételei állapíthatók.

Figyelembe kell azonban venni, hogy a jelzett 3 év alatt a holtágnak nemcsak 3 évi haltermése kerül kifogásra, hanem a mennyiben azt már 2 év óta nem halászták, legalább 5 évi. Ez a vállalkozóra nézve mindenestre kedvező körülmény; mert, mondjuk, a haltól sűrű vízben könnyebb a munkája, mint a rendszeresen halászott vízben; vagyis kevesebbet dolgozik, ha 3 év alatt fogja ki az 5 év haltermését, mintha 5 év alatt évenként halászott volna. A birtokosra nézve pedig olyképp kell számításba venni a dolgot, hogy a halasvíz értékéhez képest várt évi jövedelme arra az előző 2 évre is megkerüljön. Vagyis ha a vállalkozó által szerződésileg biztosított 3400 K-t vesszük annak, ami a bértárgy vételára: 55,000 K egy évi 6% -os kamatozásának felel meg, akkor a birtokosnak biztosítania kell a maga részére még az előző 2 évre eső összesen 6800 K-t is. Ha tehát a 3 év alatt kihalászott hal $\frac{1}{3}$ -ának bruttó eladási árából leszámítva évenként a 3400 K-t, a maradék összege nem tenné ki a 6800 K-t, akkor ezt a különbözetet is a vállalkozónak kellene még megtéríteni a ráeső $\frac{2}{3}$ rész értékéből a harmadik év végén.

Három évre lehet elosztani ezt a kötelezettséget, tekintettel arra, hogy a vállalkozó mindjárt az első évi lehalászásnál esetleg nem képes az előző két évre eső haltermést is mind kifogni. Ha azonban oly szerencsés, hogy már az első évben is kifog annyi halat, amennyinek $\frac{1}{3}$ -a a 3400 K-n felül pl. még 6800 K-val értékesülne, akkor e tekintetben további kötelezettség nem terheli. A további két évre már csak a 3400 K biztosítása kötelezné.

Magától értetődik, hogy eme részesedési összegek nagyságának megállapítása bizonyos *alkut* enged meg. A reális alapot ehhez az adná meg, ha a holtág évenként megszerezhető (kifogható) halállományát megbízhatóan meg lehetne állapítani. Miután azonban a holtágon oly rendszeres halászati üzemet, melynek elkönyvelt adatai rendelkezésre állnának, eddig nem folytattak, e tekintetben csak egyéni becslésről lehet szó. A vállalkozóra természetesen az ő saját ítélete döntő.

Részünkről, egész nagy általánosságban, a jelzett összegeket a *felső határon* állóknak tartjuk. Hiszen ha a vállalkozó tényleg kétszer akkora bruttó bevételt igényel a maga részére, mint amennyit a birtokosnak jut, akkor a 3 év alatt — sematikusan számítva — a fentiek szerint évenként $3400 + 2 \times 3400 + \frac{1}{3} \times 6800 + \frac{2}{3} \times 6800 = 17,000$ K értékű halat kell kifognia. Ha a kifogott egyes hal értékét métermázsánként 100 K-ára becsüljük, akkor ehhez évi 170 q hal kell, 3 év alatt 510 q. Ha pedig ezt a feltételezett 5 éves termelési időre elosztjuk, akkor egy évre kereken 100 q jut, vagyis 1 kat. holdra 50 kg.; ennél pedig többet ilyen holtágtól csakugyan nem lehet várni. A birtokosnál persze határoz az, hogy a bértárgy vételárának kamatai megtérüljenek; az a kérdés mármost, minő kamatlábbal elégszik meg? Itt aztán még az is számításba veendő, hogy a birtokosnak a holtág nádtermése is hoz bizonyos jövedelmet. Ez a megjegyzés az alkunál azonban csak az esetben veendő figyelembe, ha a birtokos a nád haszonélvezetét ugyancsak a halászati jog megvétele alkalmával szerezte meg. Ha már előbb is őt illette pl. a partbirtok jogán, akkor itt kiesik a számításból. A nádra vonatkozólag egyébként alább lesz még megjegyzésünk.

Az alkuinak tehát ezeknek a szempontoknak a figyelembe vételével lehet tért engedni.

(Vége köv.)

Répassy Miklós.

Más országok a halászatért.

A halászat kultuszának terjedését mi sem mutatja inkább, mint azok az intézmények, a melyeket egyes haladni akaró államok e termelési ág szolgálatában munkába állítanak. Ilyenekkel ma már nemcsak az előrehaladottabb nyugati államokban találkozhatunk, hanem, mint az alább ismerttetendők igazolják, a közgazdaságilag kevésbé fejlett keleti országokban, nevezetesen a balkáni államokban is észlelhetjük azok térfoglalását. Így konzuli jelentésből tudjuk, hogy legújabban Görögország 1914. évi november 27-iki kelettel alkotott olyan törvényt, mely az ország tengeri és édesvízi halászata érdekében teljesen gyakorlati célokat szolgáló intézményeket szervez. E törvény legfőbb rendelkezéseit a következőkben ismertethetjük.

A tengeri állatok életfeltételeinek tanulmányozása és azok alapján a halászat emeléséhez megkívántató eszköz-

zők megállapítása és kipróbálása végett tengeri halbiológiai állomás szerveztetik.

Ezen állomást a közgazdasági minisztérium halászati csoportjának főnöke vezeti. Személyzete áll egy aligazgatóból és egy segédből. Amaz egyetemet végzett, továbbá hidrobiológiával és ennek a halászatra való alkalmazásával foglalkozott egyén lehet. Ugyanilyen képzettséggel kell bírnia a segédnek is, a kinek állása pályázat útján lesz betöltendő.

Az aligazgató állása és javadalma a másodosztályú osztályvezetőével, a segédé pedig a másodosztályú titkárával egyező.

Az állomás segédszemélyzetéhez tartozik továbbá egy külföldi gyakorlati haltenyésztő és egy, az állomás gépeinek kezelésére rendelt gépész. Előbbi szerződés alapján alkalmazandó, a szerződésben megállapítandó időtartamra és járandóságok mellett. Előzetes próbaszolgálat alapján esetleg belföldi egyénnel is betölthető ez az állás, legfeljebb havi 150 frank fizetéssel. Ugyanilyen javadalomban részesíthető a gépész is.

Az édesvízi halászat előmozdítására haltenyésztő állomás lesz szervezendő. Hivatása és célja az ország folyóinak és tavainak népesítéséhez igényeltető különböző halakat termelni s a halászat és a haltenyésztés érdekeit szolgáló kísérleteket folytatni.

A haltenyésztő állomást is a közgazdasági minisztérium halászati csoportjának a főnöke vezeti. Személyzete áll egy intézőből, a fentebb említett aligazgatóra nézve megállapított képesítéssel és az elsőosztályú titkárával azonos ranggal és illetményekkel. Továbbá egy idegen haltenyésztőből, a kit a miniszter szerződés alapján alkalmaz, ebben körülírandó időtartamra és illetményekkel. Az utóbbi állásra pályázat alapján belföldiek is alkalmazhatók 150 frank havi illetménynyel.

A közgazdasági miniszter felhatalmaztatik pályázat útján a görög egyetem természettani szakcsoportját végzett hallgatók közül a hidrobiológia és a haltenyésztés tanulmányozására két egyént Európába tanulmányútra küldeni. Jogosítva van továbbá a halászatnál és a haltenyésztésnél használatos gépek és eszközök tanulmányozása végett a politechnikum végzett növendékei közül is egyet Európába kiküldeni. További hasonló kiküldetések csakis a halászati tanács határozata alapján történhetnek.

A kiküldöttek mindegyike legfeljebb havi 250 frankra terjedő ösztöndíjban, valamint az oda- és visszautazás költségei fejében 300—300 frank útiköltségben részesíthetők.

A miniszter rendeletére végzett kiszállások igazolt költségei az ösztöndíjasoknak szintén megtérítendőek.

A jelöltek előképzettségére, továbbá a pályázat feltételeire, valamint a próbaszolgálat részleteire vonatkozó rendelkezések, nemkülönben a tanulmány tartama, iránya, a kiküldendő kötelezettségei, visszahívásuk feltételei, a kiküldendő munkásságuk ellenőrzése, a vizsgálóbizottság alakítása, ezek kárpótlása, szóval a felmerülő összes részletek királyi rendeletben állapítandók meg.

Visszatértük után az ösztöndíjasok tartoznak állami szolgálatba lépni elsőosztályú titkári rangban és illetményekkel. Alkalmazást a közgazdasági minisztérium kebelében nyernek, legalább 10 év tartamára.

Amennyiben ennek eleget nem tennének, az állam részéről idegen vagyont eltulajdonítása címén kereset alá fogandók, hacsak az állam által rájuk fordított összes kiadásokat azok kamatával együtt önként vissza nem fizetik.

Az állam követelését a közgazdasági miniszter állapítja meg a nyilvános állami jövedelmek behajtásáról szóló törvény értelmében.

A költségek visszatérítésének kötelezettsége ellenben megszűnik amaz ösztöndíjasokra nézve, akiket visszatértük után egy éven belül nem alkalmaztak az állam szolgálatában.

Az előzőekben említett állomások személyzete gondoskodik a halászok kiképzéséről, újítások elterjesztéséről, valamint a halak és haltermékek mikénti feldolgozásának ismertetéséről.

A közgazdasági minisztérium halászati csoportjában haltenyésztési és halászati felügyelői állás szerveztetik, másodosztályú osztályvezetői ranggal és illetményekkel. Az illetőtől megkövetelendő, hogy az egyetem természet-tudományi osztályán oklevelet szerzett legyen, továbbá, hogy külföldön ichthyológiát és ennek a halászatra való alkalmazását tanulmányozta legyen.

A halászati felügyelői tennőkkel szükség esetén ama külföldi szakemberek egyike is megbízható, a kik a jelen törvény értelmében szervezendő tengeri halbiológiai, illetve édesvízi haltenyésztő állomásokon alkalmazást nyernek. A megbízás királyi rendelet alapján, szerződésben kikötött idő tartamára szólhat.

A közgazdasági minisztérium kebelében halászati szaktanács szervezendő, oly célból, hogy az a halászatra és a haltenyésztésre vonatkozó szakkérdéseket tanulmányozza és szakértőileg elbírálja. Hatásköréhez tartozik továbbá a miniszter által kezdeményezett, a halászatot és a haltenyésztést érintő javaslatokat gazdasági, ipari és egyéb vonatkozásaikban szakszerűleg elbírálni és véleményezni.

A tanács elnöke a közgazdasági miniszter vagy az általa kirendelendő helyettes; tagjainak száma 10, nevezetesen a halászati csoport főnöke, a halászati felügyelő, a minisztérium munkás- és ipari osztályainak főnökei, a tengerészeti minisztérium képviselője, az egyetem állattani tanszékének tanára és négy, a halászati iparral foglalkozó egyéniség, köztük egy hívatásos halász.

Az utóbb említett négy tagot a miniszter nevezi ki a halászati szaktanács által jelölendő nyolcz jelölt közül. Kinevezésük tartama két év, a melynek elteltével azonban újra kinevezhetők.

A tanácsban a jegyzői teendőket a minisztérium halászati csoportjának titkárja látja el, a kinek azonban szava a tanácsban nincsen.

A tanács tagjai közül azok, a kik nem tartoznak a minisztérium halászati csoportjának kebelébe, ülésenként 15 frank jelenléti díjban részesülnek, ezenkívül a vidéki tagoknak útiköltségekre is van igényük.

Haltenyésztő telepek létesítésénél, mint általában a halászat emelése és fejlesztése érdekében teendő olyan intézkedéseknél, a hol bizonyos területek megszerzése elkerülhetetlen, az illető területre nézve a halászati szaktanács hozzájárulására a közgazdasági miniszter javaslatára, királyi rendelettel a kisajátítási eljárás folyamatba helyezhető s az a fennálló törvények értelmében fogatosítható.

Megengedtetik, hogy a Földközi-tenger kutatására alakult nemzetközi bizottságban Görögország is részt vegyen és végrehajtsa mindama munkálatokat, a melyek az említett czéllal, valamint a halászat fejlesztésével kapcsolatosak.

Az idevágó részletek, a halászati szaktanács véleményére, királyi rendeletben szabályozandók s a kapcsolatos kiadások a közgazdasági minisztérium költségvetésébe állítandók be.

A jelen törvény szerint felállítandó állomások alapításával, valamint a halászat érdekében teljesítendő egyéb beruházásokkal, úgymint a jelen törvény végrehajtásával kapcsolatos költségek és szükségletek a rendes évi hitelszükségletbe lesznek felveendőek.

Eddig a törvény. Bár annak — főleg szakszerűség dolgában — nagyon hiányos fordítása miatt egyes részleteit nem is tudjuk teljes egészében értékelni, annyi feltétlenül megállapítható, hogy a kis Görögország egyetlen lépéssel a halászat művelői közé kíván állani. Elérni kívánja pedig ezt egyrészt a halászatnak, mint termelésnek, kísérleti alapon való fejlesztésével, másrészt pedig azzal, hogy az állam adminisztrációjában a halászat számára állandó és szakszerű képviselőt biztosít. Ha ehhez még hozzávesszük azt is, hogy gondoskodik a mindinkább előtérbe nyomuló tengerkutatók rendszeresítéséről is, nevezetesen kivészi a maga részét abból a nehéz, de a halászatra nézve hálás munkából, melyet nagyobb és gazdagabb nemzetek nemzetközi alapon kívánnak dűlőre vinni, úgy lehetetlen el nem ismernünk azt, hogy nagyon is helyes irányban igyekeznek előre jutni. De el kell ismernünk azt is, hogy a mi a tengeri halászatot illeti, Görögország több más államot megelőzött, ezek között mindjárt a magyar államot is, mert hiszen sem kísérleti állomásunk, sem pedig tengert kutató állami intézményeink nincsenek.

fs.

Németbirodalmi szennyvíztörvény.

A porosz vízjogi törvényjavaslat háromszori átdolgozás után végre a múlt év tavaszán törvénynyé vált. A törvényjavaslat elfogadása után történt főlshólalások alapján a porosz képviselőház határozatot hozott, a melyben az az óhajtás jutott kifejezésre, hogy a porosz vízjogi törvényben a szennyvizek levezetésére nézve életbeléptetett intézkedések, a melyek az élővizek tisztántartását biztosító rendelkezéseket tartalmazzák, a többi szövetséges német államokban is elrendeltessenek. Szükségesnek mutatkozott ez már csak azért is, mert számos élővíznek Poroszországban csak az alsó folyása fut végig, s így azok a szövetséges államokban lévő ipartelepek, a melyek a Poroszországban továbbfutó élővizek felső folyása mellett fekszenek, szennyvízlevezetésük tekintetében sokkal kedvezőbb helyzetben vannak, mint a porosz gyárak, a melyeket a porosz törvény ezirányú szigorú rendelkezései ily módon igaztalanul sújtának, sőt versenyképességük a szövetséges államokbeli rokonygyárakkal szemben csökkennék. A porosz képviselőház határozata értelmében tehát javaslatot kell kidolgozni a szennyvízkérdésnek az egész német birodalomban egységesen leendő szabályozására, amelyet azután a birodalmi kormány a szövetséges államok kormányaival egyetértőleg letárgyalna.

Az említett képviselőházi határozat alapján a kérdés rendezését célzó javaslat még a múlt nyáron elkészült s mint a birodalmi szennyvíztörvény tervezete, az összes szövetségi kormányoknak megküldetett, hogy nyilatkozataikat a tervezetre a szövetségi tanácsnak megtegyék. A tervezet indokolása részletesen kifejti, hogy a porosz vízjogi törvényjavaslat tárgyalása során ismételtén utalás történt arra, hogy a szennyvízkérdés a közép-német szövetséges államokban igen fogyatékosan és enyhén van rendezve. Mivel pedig az új porosz vízjogi törvény az élővizek elszennyezése ellen igen szigorú határozatokat tartalmaz (a melyeket a *Halászat* hasábjain annak idején az 1912—1914. évfolyamokban

tüzetesen ismertettünk), a porosz kamarák fölterjesztéssel fordultak a szövetségi tanácshoz, a melyben kérték, hogy az élővizek tisztántartását célzó hasonló intézkedéseknek a többi szövetséges államban való elfogadását és életbeléptetését szorgalmazzák. A birodalmi kormány eleinte a kérdést oly módon akarta megoldani, hogy az egyes szövetséges államok között fölmerülő ilyen vízjogi ellentétek rendezése céljából választott bíróságot fog szervezni. Mivel azonban ez a megoldásmód mindenfelől ellenzéssel találkozott, új tervezetet dolgoztak ki.

Az új törvénytervezetet nemrégiben küldötték el a szövetséges német kormányoknak. A tervezet az egyes szövetséges német államok meglevő vízjogi törvényeit nem érinti, hanem alapul fogadja el; de avégből, hogy a kérdés egységes rendezését lehetővé tegye, külön rendszabályokat léptet életbe. Így elsősorban a jövőben minden olyan élővízbe, a mely több szövetséges államon folyik keresztül, a szennyvizeket csakis hozzáértő hivatal külön engedélye alapján lesz szabad levezetni. Szennyvíznek tekintendő minden szennyezett, használt víz, a mely gazdaságokból, forrásokból, bányákból stb. származik. A háztartások, kisipari üzemek és a mezőgazdaság szennyvizei (a melléküzemekből származó szennyvizeket kivéve) engedély nélkül is lebocsáthatók. Az engedély állandó jellegű vagy időhöz kötött lehet s megadásakor tekintettel kell lenni az élővíz közhasználatára és a szomszédos szövetségi államoknak az élővíz tisztántartásához fűződő gazdasági és közegészségügyi érdekeire. Az engedély szükség esetén megtagadható, vagy bizonyos föltételekhez köthető. A föltételek között szerepel természetesen az engedélyesnek olyan berendezések létesítésére való kötelezése, a melyek a káros szennyeződések megelőzésére alkalmasak. Az engedélyes kötelezhető továbbá bizonyos szolgáltatásokra, illetőleg kártalanításra is. Az engedély utólagos korlátozásának, illetőleg különös föltételek utólagos előírásának is helye van olyankor, ha bebizonyul, hogy a már megszabott föltételek és teljesített követelések az élővíz tisztántartására nem elégségesek. Olyan esetben, ha már engedélyezett vízhasználat a szomszédos (vagy más) szövetséges államban károkat okozna, az engedély a közjó érdekében utólag visszavonható, vagy korlátozható. Tetemesebb károk esetén a szennyezések megszüntetésére alkalmas berendezések utólag elrendelhetők és esetleg az engedélyes költségére rögtön is létesíthetők.

A tervezet szerint továbbá a szövetségi tanácsnak joga van a szennyvizek levezetésére nézve bizonyos általános érvényű, alapvető rendszabályokat életbeléptetni s bizonyos fajta szennyvizek lebocsátását egyáltalán eltiltani vagy korlátozni. Az eljárás mikéntjét és a hatóságok illetékességét a szövetségi kormányok, illetőleg törvényhozások szabják meg.

Mivel pedig előrelátható, hogy az egyes szövetséges államok között gyakran fognak nézeteltérések fölmerülni abban a tekintetben, vajjon bizonyos szennyvizek levezetését megengedjék-e vagy sem: ilyen ellentétek kiegyenlítésére azt a megoldást találták, hogy minden olyan szennyvízlevezetés esetében, amelynek hatása nagy távolságra érezhető, illetőleg ha a szennyvizek olyan folyóba jutnak le, amelyek több szövetséges államon folynak keresztül, az érdekelt szomszédos államok összes illetékes hatóságainak véleményét meg kell hallgatni. Ha pedig a nézeteltérések ilyen tárgyalások során sem egyenlíthetők ki, akkor a döntést választott bíróság lesz hivatva meghozni. A választott bíróságot ilyen vitás kérdésekben hozandó végérvényes döntések céljá-

ból a szövetségi tanács mint állandó jellegű szervezetet fogja megalkotni, a melynek eljárására megfelelő szabályzatot dolgoznak ki. Amíg a választott bíróság döntését meg nem hozza, mindaddig minden olyan további intézkedést, a mely a meglévő jogállapoton változtat-hatna, függőben kell tartani. A választott bíróság döntése az érdekelt felekre és hatóságokra nézve kötelező erejű és megföllebbezhetetlen.

A tervezet tehát lényegileg a szigorú porosz vízjogi törvényre támaszkodik, míg a szövetséges államok vízjogi törvényei sokkal enyhébbek, úgy hogy a tervezet e tekintetben ezeket messze meghaladja. Így tehát aligha valószínű, hogy a tervezetet az összes szövetséges német államok elfogadják s az sem remélhető, hogy lényegesebb változtatások nélkül a tervezetből törvény legyen.

H. Gy.

A Mazuri tavakról.

A Mazuri tavak, a Németbirodalom e nevezetes halasvizéi, Hindenburg marsal haditudománya révén ugyancsak belekerültek a világhistóriába. Eddig országok s népek sorsát eldöntő csatákat nyertek oly számú seregekkel, mint a mennyi oroszot a nagy német hadvezér ezen a néki annyira kedves vizes vidéken csak „foglyul” ejtett.

A hírlapokban oly sokat emlegetett Kovnótól kiinduló s a szintügy közismertté vált Gumbinnent Insterburggal összekötő s Königsberg felé vezető vasúti vonal alatt fekszik *Mazuria* (Masurenland). Keletporoszország Gumbinnen kormányzóságának déli részében a Johannsburg, Sensburg, Lyck, Olezko, Lötzen, Angerburg városokhoz tartozó kerületeket jelenti szűkebb értelemben. Lakossága lengyel, de evangélikus vallású; szemben a szomszédos orosz-lengyelországi katolikus lengyelekkel. A városok mind németek; a főhely: Lyck.

A keletporoszországi hegyhát húzódik keresztül ez országgrészen, a mely nagyon változatos terepviszonyokat tüntet fel. A mélyedésekben rendkívül sok a tó. Számuk nem kevesebb mint 217; vízterületük együtt 49,497 hektár.

A négy legnagyobb tó az említett hegyhát egy mély völgyeletében fekszik s hajózható csatornahálózattal (Masurische Kanäle) van egymással összeköttetésben. E tavak a Spirding-tó, a Rosch-tó, a Mauer-tó és a Löventin-tó.

A *Spirding-tó* a legnagyobb; elágazásaival együtt 118 négyzetkilométer terjedelmű, tengerszín feletti magassága 117 m.; lefolyása a *Pissek* (Pysz) folyó a *Narew* felé (Orosz-Lengyelország); négy szigete van. Észak felé a Löventin- és Mauer-tavakkal hajózható csatorna köti össze.

A *Rosch-tó* Johannsburgtól északkeletre fekszik, a legdélibb a mazuri négy nagy tó között; tengerszín feletti magassága 115 m.; háromszorosan hajlott alakú és 22 négyzetkilométer nagyságú. A Spirding-tóval összeköttetésben van s ugyancsak a Pisseken át folyik le a *Narew*-ba.

A *Mauer-tó* keresztalakú; az egyes részei különleges nevekkel bírnak (Mauersee, Dargainensee, Dobensch See, Kisainsee). Hossza 22 kilométer, területe pedig 105 négyzetkilométer. Tengerszínfeletti magassága 116,4 méter. A Löventin- és Spirding-tóval hajózható csatornák kötik össze. Lefolyása észak felé az Angerapp folyó.

A *Löventin-tó* Lötzen mellett fekszik, valamennyi között a legmagasabban a Pregel és Visztula (Weichsel) víz-

választóján, 117 m-re a tengerszín felett. Területe 22 négyzetkilométer, tehát ugyanolyan, mint a Rosch-tóé. A Mauer- és Spirding-tavakkal áll összeköttetésben.

E tavakon, melyek között egyeseknek a mélysége 40–80 méter között váltakozik (Lycksee, Mauersee, Talter), rendes hajózás nem igen folyik, hanem inkább csak turistagözösök közlekednek rajtuk.

Halbőségük nevezetes s a vidéki lakosság legfőbb kereseti forrása a halászat, a melyet télen (jég alatt) s nyáron egyformán űznek. A halászati jog részben partbirtokosoké, de leginkább kincstári tulajdon. Régebben különösen orosz kereskedők vették a halat; sőt idővel vállalkoztak a vizek bérebevételére is. Ennek aztán az lett a vége, hogy teljesen orosz érdekből zsarolták ki e vizeket. Intézőik, alkalmazottaik mind a saját embe-reikből kerültek ki s a német alattvalóknak csak szolgái munkát juttattak. A szegényebb sorsú német halászok nem igen versenyezhetek velők, miután a bérterületek meglehetősen nagyok voltak s így nagyobb tőkére volt szükség a bérletek megszerzésénél.

Ez ellen az állapot ellen a német szaksajtó és szak-egyesületek szóltak végre fel s sikerült is lassanként az idegeneket kiszorítani s az odavaló lakoságnak a halászat űzésével ismét tisztességes keresetet biztosítani.

A *Hübner* (Fischwirtschaft. Bautzen, 1905. 208—209. l.) mint különleges dolgot említi e tavak halászatánál a *szükszemű* hálók alkalmazását, mert a tavakban honos halak (stint, küsz, maréna) nagyszemű hálóval egyáltalán nem foghatók ki. A *szükszemű* háló alkalmazása azonban, a mint az talán fellelhető volna, egyáltalán nem csökkenti e tavak halállományát. *Hübner* szerint ezeknek az apró halaknak gyérítése nagy szaporaságuk mellett azért is szükséges, hogy a tavakban maradónak elég táplálékuk legyen. Szerinte a táplálék kérdése egyáltalán mindig fontosabb, mint a szaporítás kérdése; a természetes tavak halállományának túlzott kímélete sohasem okszerű s gazdaságos.

A mazuri tavak bérjövödelmére érdekes adatokat közöl *Tomersch* állami főhalászmester. A bérjövödelem 1864-től 1884-ig évi 98,260 márka volt, hektáronként 2,06 márka. 1884-től 1908-ig 105,970 márkára emelkedett s attól kezdve meg 182,220 márkára, a mi hektáronként már 3,84 márkát jelent.

A zsákmány 1897-ben 16,000 q volt 685,558 márka értékben. Két évvel később, 1904-ben azonban csak 6440 métermázsra, 329,289 márka értékben. Ettől kezdve ismét emelkedett a fogások mennyisége s pl. 1910-ben 8620 métermázsra rügött 550,166 márka értékben, a mi hektáronként 18 kg. halnak felel meg 11 márka értékkel. E tavak állami igazgatása s felügyelete évenként 47,900 márkát emészt fel, a bérletből befolyó tiszta jövödelem tehát 134,100 márka.

A tavakban régebben sok rák is volt; a múlt század nyolczvanas éveiben 2.500,000 drb is kikerült egy-egy évben. A rákvész következtében azonban ott is kipusztult az állomány. Újabbban azonban ismét kezd szaporodni, pedig a tudományos vizsgálatok szerint a rákpestis bacillusai még megtalálhatók a vízben; ebből az következtethető, hogy a tavakban tenyésző rákanyag már „be van oltva” ellenük, vagyis immunizálva van. A más egészséges vízből odatelepített rákok elpusztulnak a tavakban.

Nevezetes a bérleteknél, hogy a bérlok kötelesek a bérösszegnek legalább 1%-át kitevő összeget a tavak halasítására fordítani.

A tavak halai közül híresek a *mazuri czompók*, nem annyira tömeges tenyészetük miatt, mert hiszen a tavak

legnagyobb részükben sokkal mélyebbek, semhogy valami elsőrangú czompótermő vizeknek lehessen azokat minősíteni, hanem az anyag kiválósága miatt. Rendkívül gyorsan fejlődő s igen jó tenyésztőrszallatokat szolgáltatnak e vizek s hogy Németországban a mesterséges tógazdaságban annyira elterjedt a czompótenyésztés, az részben ezekből a tavakból beszerezhető anyállatok kiváló minőségének köszönhető.

Van bennök bőven *csuka* is; aztán a nemesebb halak közül a *maräna* említendő. Mindezeket a halakat messze földre viszik szét. Azelőtt bőven került belőlük még a párisi piacra is.

Most persze rettenetesen érzi ez a vidék a háború borzalma, a melyek között nyugodt halászatról alig lehet szó.

Eleinte sok halat pusztítottak el a tavakba hulló gránátok is, részben megölve, részben elbódítva azokat. Ezeket a halakat aztán a katonáknak szedték össze. Később, az orosz invázió idején az ellenség halászta a vizeket. Lötzen vidékéről panaszolta egy német halász, hogy az oroszok nagyon otthonosan érezték magukat és a halásztól elszedték azok hálóját, aztán maguk halásztak jég alatt. Egy húzásra 40 métermázsa dévért fogtak ki. Garázdálkodásuk azonban hamar véget ért.

Hindenburg legújabb nagy győzelme után már jelezték a szaklapok, hogy a tavakon a jeges halászatot ismét megkezdték. A fogások maránában, sügérben és fehérhalakban igen bőveket. A halak szállítása is lehetővé vált már a megszokott piacokra. Szövetségesünk erős karja remélhetőleg állandóan távol fogja már most tartani a vad ellenséget a békés munka e vidékétől.

Egyébként igazán elmehetett már az oroszoknak is a kedvük az oda való kirándulásoktól.

Hazai és meghonosított Salmonidáink.

Irta: dr. Vutskits György.

(Folytatás.)

A tengerekben tartózkodó lazacoknak színe jelentékenyen megváltozik mikor ivás céljából az édesvizekbe felhatolnak. Színük sokkal sötétebbé válik, a foltok megsaporodnak és a hímállatok kopoltyúfedőin számos veres folt látható. Némely idős hím az ivás idejében pompás színruhát ölt, a mennyiben nemcsak hasi oldala színeződik bíborveressé, hanem még a fej két oldalán is egymásba folyó veres foltok szabálytalan zezzugos vonalakat írnak le kékes alapon, míg a farkalatti úszó alapja, a hasúszónak előszegélye, valamint a farkúszónak felső és alsó szegélye vöröses leheletet nyernek. Egyúttal a hátúszó a bőr és a többi úszó alatt is hártyszerűen megvastagodik.

Az ivás ideje után, ha a nagyon lesoványodott lazacok a tengerbe való visszautazásukat megkezdik, mindezen színpompa elenyészik.

A lazac földrajzi elterjedésének megfelelően az Atlanti-óceán tengerpartjának mellékét úgy Észak-Amerikában, mint Európában valósággal ellepi. *Európában* körülbelül a 43. északi szélességi fok, *Amerikában* a 41. fok a déli határa. Azonban nagyon kétséges, hogy nagyobb mélységekbe leszáll-e, valószínűleg csak a partszegélyek mentén él. A Földközi-tengerben és kiágazásaiban nem honos, épp úgy nem él a Fekete-tengerben sem; tulajdonképpen északi hal és Norvégiában, Izlandon és Kanadában oly nagy tömegben fordul elő, hogy ott nagy gyárok léteznek, a melyekben húsát részint főzve, konzerválva szelenczékbe csomagolják,

részint megfűstölik és tömegesen hozzák forgalomba. De megemlítendő, hogy a kereskedelemben előforduló ú. n. konzervlazacok legnagyobb része a Csendes-óceán lazaczaiból kerül elő, melyek *Kaliforniából* és *Alaszkából* származnak és a melyek nagyjából az *Oncorhynchus* nemhez tartoznak.

A lazac is vándorhal, mely ivás céljából a tengerből a folyók forrásvidékéig hatol fel, hogy itten, a pisztárángszintájában, ikráit lerakja. Egyes tavakban is előfordul ugyan, de csak olyanokban, a melyek összeköttetései a tengerrel olyan természetűek, hogy a lazac az akadályt felhatolása közben legyőzni képes s azért az ilyen esetek semmiképp se bizonyítják, hogy e halak állandó lakókká változtak volna át. Ha a lazac pl. a Wener-tóban, Svédországban előfordul, a mi kétségtelen, az esetben bizonyára a Trollhättafälle nevű vízesést győzte valamelyes módon le. Nem áll a norvég halászoknak az az állítása sem, hogy a lazac a tenger vizében is ívik. A lazacok ivartermékei bizonyára megérnek azalatt is, míg e halak a tengerben tartózkodnak, de ha ikráikat az Északi- vagy Német-tengerben kiköltetni megpróbálnák, azok minden bizonynyal elpusztulnának, mert a 0.8—0.9% sótartalmat kár nélkül elbírnai nem tudnák.

Közép-Európában a lazac csak az Északi- vagy Kelet-tengerrel közvetlenül összefüggő vizekbe vándorol be.

Kisebb folyók és patakok kavicsos alzatú vizeiben szeret ivni; nem riad vissza semminemű nehézségtől, hogy ezekhez eljuthasson; igyekszik a tisztább és hidegebb forrásvidékekig felhatolni, annyira, hogy az Alpokban pl. 1300 méternyi magasságig is eljut a tenger színe felé.

Sellők és gátak nem akadályozzák útjában, ha 3 m.-nél nem magasabbak. A Rajnán a Laufenburg melletti folyam-sellőket legyőzi, de a Schaffhausen melletti vízesés előtt már megáll. A vándorló lazac hatalmas ugrásokkal 2—3 m.-nyire feldobja magát a víz fölé, hogy az akadályon áthatoljon; ha előszörre nem sikerül a kísérlete, nagy erélylyel mindaddig folytatja, míg végre feljut. Vogt Bernen alul, Schwellenmätt mellett, hol egy majdnem 3 méter magas vízigát van, mely az Aare folyót elzárja, megfigyelte a lazacok viselkedését. Az egész folyót eltorlaszoló vízigáton egy 6 méter széles, deszkából álló ferde sík van elhelyezve, melyen magas víz-álláskor éppen elég víz folyik le, hogy abban a hal végig tudjon siklani. Itt világosan lehetett látni, hogy a lazacok a víz alatt mennyire összegömbültek, farkúszójuk majdnem fejüket érte és azután hatalmas csapással feldobták magukat, mint az ég felé kilőtt nyilak. Hogy ilyen ugrások alkalmával farkukkal köre támaszkodjanak, az mese; a feneket ugyanis, a hol Vogt a halakat megfigyelte, a vízesés oly mélyen kivájta, hogy támaszkodásról szó sem lehetett. Ha a leeső halaknak sikerült ezen a ferde síkon annyi vízbe belekapaszkodniok, a mennyi hasukat és úszószárnyaikat tövükig ellepte, akkor sikerült az ugrás. Bár a víz a ferde síkon igen gyorsan rohant le, hatalmas kétoldali farkütéseikkel felhatoltak a mélyebb vízbe és a gát fölött eltűntek.

Épp oly kevéssé, mint a vízigátak, akadályozzák haladásukat a patakok és a folyamok mentén elterülő tavak; keresztülhatolnak azokon anélkül, hogy azokban valaha ivnának és felkeresik a beléjük szakadó vizeket. Így keresztülhatolnak a Bieli és Neuenburger-tavakon, a Zürichi-, Wallenstädti-, Thun-, Brienzi- és a Vierwaldstädti-tavon, hogy Engelbergig, sőt még az Ursee tavakig is, a Szent-Gotthardban, eljuszanak. A Visztulán keresztül felhatolnak a Kárpátokig,

az Elbén át a Fichtel hegységig Csehországba és a Moldva forrásvidékeig, a Rajnán át Scha fhausenig, hol aztán a Rajna vízesése további vándorlásuknak útját vágja, mely azonban a Rajna vízesésén alul a beleszakadó mellékfolyókban, minők az Aar, Reuss, Limat stb., tovább folytatódik.

Könnyen érthető, hogy víziépítkezések és a folyam útjának másnemű változásai e vándorlásokat lényegesen módosíthatják, másrészt hallépcsőkkel új utakat lehet nyitni, a mit némely helyen eredménnyel alkalmaztak is. A lazac vándorlása egyes folyamvidékeken bizonyos formák szerint történik, azonkívül ételszokásai is sok különlegességet tüntetnek fel a tartózkodási hely szerint, annyira, hogy *Nordquist* bizonyos jogosultsággal állíthatja, hogy csaknem minden folyamnak megvan a maga válfaja vagy biológiaiilag határolt varietása. Nem lesz talán unalmas, ha e halnak tulajdonságait és szokásait néhány legfontosabb folyamvidéken megismerni tanuljuk.

A Rajnában a lazac életét az ikrából való kibúvásával, rendszeresen február vagy márczius hónapokban kezdi meg.

A fiatal ivadékok pisztrángok módjára táplálkoznak és egy teljes éven át születési helyén az édesvízben marad. A fiatal Salmlinge-k nagyon hasonlítanak a sebes pisztrángokhoz és az első év leforgása alatt átlag 13–15 cm. hosszúságot érnek el. Születésük után egy év múlva a tavaszi magas vízállásakor rendszeren nagy tömegekben vándorolnak a tenger felé, hogy ivarérettségükig az Északi-tengerben a Rajna torkolata közelében a tengerpart mentén tartózkodjanak és táplálkozzanak. Már egy évre rá a hímek egy része ivaréretté lesz és nagy seregben, mint kicsiny, 1–1½ kg. súlyú St. Jakobs-lachs-ok Szent Jakab napján, vagyis július 25-én visszatérnek a tengerből a Rajnába, hogy itten az ívásban első ízben résztvegyenek.

A nőstények, melyek a hegyek felé tartó vándorútjukra indulnak, legalább is egy évvel idősebbek, mint az úgynevezett St. Jakobs-lachsok, tehát legalább is két éven át tartózkodtak a tengerben. *Nyári lazacok* neve alatt, átlag 87 cm. hosszúságban, főleg július hónap végétől augusztus közepéig jönnek nagy tömegekben a Rajnába, hogy a november és december hónapokban történő ívásukra, a pisztrángrégióban fekvő alkalmas ívóhelyeiket elérjék. Egy részük a Mosel vidékén, másik részük a Rajna mellékfolyóinak bádeni és elzászi területén oszlik szét, mások ismét a svájci folyamokba vándorolnak; azelőtt a Majna vidékét is szívesen felkeresték, de az alsó Majna beszennyezésével lehetlenné tették a folyamvidék forrásterületére való felhatolását.

E kétfajta kis nyári lazaczon kívül a felfelé vándorló halaknak még két csoportját szokták megkülönböztetni: az úgynevezett nagy nyári és a nagy téli lazacokat, melyek átlagban 107 cm.-nyi nagyságúak. E nagy lazacok 3 évesnél mindenestre idősebb állatok; ezeket nyáron már a kis nyári lazacokkal látják először, de novembertől április hónapokig is fogják mint téli lazacokat 100–115 cm. hosszúságban.

Szeptemberben a felfelé tartó halak száma nagyon lepadt; októberben csak néhány kisebb hím és kevés nyári lazac van jelen; ezeket lassanként nagy téli lazacok váltják fel, melyek novembertől kezdve egész télen át uralkodnak és egy évre rá, illetőleg a legközelebbi ívási időszakban kezdenek ívni. (Folyt. köv.)

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület Bu lapesten márczius 10-én választmányi ülést tartott *báró Inkey Pál* elnöklete alatt a következő tárgysorozat'al: 1. Elnöki bejelentések. 2. Titkári évi jelentés. 3. A földművelésügyi miniszter leírata a halászati kihágások és hallopás tárgyában. 4. A katonaság céljára történt terménylefoglalásokkal összefüggésben, a tógazdaságok etetéses üzeméhez szükséges takarmány biztosításának kérdése. 5. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének átírata hivatalos lapjának „piaczi szemle” rovatában leendő közlés céljára halpiaczi adatok átengedése tárgyában. 6. Egyesületi pénztári jelentés. 7. Az 1915. évi költségelőirányzat tervezetének megállapítása. 8. Az alapszabályok 9. és 10. §-ának módosítása ügyében a közgyűlés elé terjesztendő javaslat. 9. A közgyűlés előkészítése. Részletesebb tudósítást a legközelebbi számunkban hozunk.

VEGYESEK.

A Velencei tóba ismét bekerült 20,000 drb nemes ponty-ivadék. Az egynyaras halacskákat f. hó 9-én eresztették Gárdony közelében a vízbe; az iharosi tógazdaságból származtak s Nagykanizsán át jutottak új tanyájukra. A szállításra rendkívül kedvezett a márczius elején uralkodott hideg időjárás; nem is pusztult el a kis halak közül egyetlenegy sem.

A tónak nemes anyaggal való népesítése tudvalevőleg 1911-ben kezdődött, akkor ősszel került az első jó fajta ponty a tóba az ugrai tógazdaságtól. Az eredményt jellemzi az a példány, amelyet e télen fogtak ki s amely kerek 5 kg.-ot nyomott! Ez a ponty legfeljebb 4 éves lehetett.

Lassanként rájönnek a halászok arra is, hogy kell a potykát kifogni. Télen általánosan használt fogóeszköz a borítónak javított formája: *a zsákos tapogató*. Már a másfélméteren felüli vízben is eredményesen használják. A rekordot az a halász tartja, aki egy nap 49 kilogramm pontyot fogott ki ilyen tapogatóval. Miután a hal kilőjéért 50 fillér járt neki, keresete ellen nem lehetett panasza.

Érdekes, hogy télen s kora tavasszal csak a régi vad pontyot fogják; nyáron aratás idején kerül e' az új ponty. Arra aztán még a nagy munkaidőben is akad bőven halász.

Az új gazdálkodás eredményeként jelezhető az is, hogy, bár szórva nyosan, de már süllő is kerül a hálóba; itt-ott 0.6 kilogramm súlyú is. A helyi halászok mint valami egészen ismeretlen halat bámulják.

A csuka nagyon szépen szaporodik; szükséges is, mert bőven van a vízben kárász s keszeg. Ez idén azonban a csuka ívását nagyon megzavarta a márczius elején hirtelen ismét télies hidegre vált időjárás.

A tóban ez idén különben szokatlanul nagy a víz; a sekély partokat messze elborítja. Ezek az elborított részek természetesen nagyszerű tanyái az ívó halaknak; miután pedig nem tartoznak a tulajdonképpeni tóterülethez, nagyon alkalmas találkozó helyül kínálnak a vidék orvhalászai számára is. Amint értesülünk, a tó bérlői idejében megtették a szükséges intézkedéseket, nehogy a mármár feledésbe menni készülő régi állapot ismét visszatérjen.

Szívógázmotor és halpusztulás. Hogy a halászatra káros vízszennyezés mi mindentől származhat, arra nézve érdekes figyelemzetést olvasunk a „Korrespondenzblatt für Fischzüchter” ezidei 2. számában. Egy esetet említ, a mikor megvakult pisztrángokat vizsgáltak meg. Kiderült, hogy a baj okozója a községi villamos mű, a melynek szívógázmotorából lefolyó szennyvíz *phenolt* (karbolsav) tartalmaz; attól vakultak meg a halak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Zs. Á. Nagybicse. Lapunk kizárólagos szakíránya miatt nem közölhetünk más szakmakörbe vágó dolgot. A felvetett eszme az erdészetet, vagy kertészetet (gyümölcsstermelés) érdekli; tessék tehát talán valamelyik olyan irányú szaklapnak beküldeni („Erdészeti

Lapok" V., Alkotmány-u. 6.; „Kertészet“, földművelésügyi miniszterium). A kéziratot postán visszaküldtük.

J. V. Javorina. A hangulatos rajzot köszönettel megkaptuk. Meghatva, mélységes részvétellel olvastuk a kísérő sorokban az öt bevonult hős testvér történetét. Milyen rövid s milyen sokatmondó. Lehetetlen, hogy ne győzzünk!

PONTYIVADÉK

egynyaras, átlag 5 dekagramm súlyú, összesen 30—40 métermázsa,

OLCSÓN ELADÓ

Báró GUTTMAN-féle tógazdaságban,
ORAOVICA (Slavonia).

Tógazdaságok figyelmébe!

Halászmesteri, vagy főkezelői, avagy tópásztori állást keres azonnali belépésre egy 24 éves, nőtlen, hadmentes, szorgalmas egyén. Levelek a hely és a fizetés megjelölésével „**Önálló és szakavatott**“ czímen a kiadóhivatalba, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám kéretnek.

Pallini Báró INKEY PÁL iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, amerikai törpeharcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira, valamint megtermékenyített süllőikrák is.

➡ Árjegyzéket kívánatra szívesen küldünk. ➡

Vasúti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa. Posta és távirat: Iharosberény.

➡ Tógazdaságok figyelmébe! ➡

Veszek **több ezer métermázsa** élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyezím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingauai pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfiát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras' tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

➡ A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel. ➡

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.

Fanda Ágoston halászmester

ezennel felhívja az összes tógazdaságok figyelmét arra, hogy egy nagy halkereskedelmi cég magyarországi képviselőjét ez év folyamán átveszi. Megvesz egyelőre Budapest két nagyszabású halkereskedése részére

minden mennyiségű
élőhalat
készpénzfizetés mellett

:: Szíves ajánlatokat kér: ::

Fanda Ágoston halászmester,
BUDAPEST-RÁKOSFALVA,
Szentmihályi-ut 10. sz.

Tógazdaságaimból ajánlok

**1, 2 éves és
anyapontyokat**

elismert gyorsnövésű fajtámból téli és tavaszi szállításra.

CORCHUS BÉLA
Budapest, IX., Boráros-tér 3. sz.